

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ВІЙСЬКОВИЙ ІНСТИТУТ

ДОВІДНИК
нормативно-правових актів та угод,
що регулюють
міжнародне співробітництво
у воєнній сфері України

За загальною редакцією Ігоря ТОЛОКА

Київ
Видавництво Ліра-К
2023

УДК 341.1/8+355(035)

Д 58

*Рекомендовано Вченою радою Військового інституту
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 13 від 19.05.2022)*

Рецензенти:

І.М. Шопіна – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративно-правових дисциплін Львівського державного університету внутрішніх справ.

І.М. Коропатнік – доктор юридичних наук, професор, начальник кафедри правового забезпечення Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Д 58 Довідник нормативно-правових актів та угод, що регулюють міжнародне співробітництво у воєнній сфері України / Автори-укладачі С.П. Пасіка, Д.О. Хом'яков, О.О. Опанасенко, О.С. Скиба, О.П. Горбачук, А.Г. Волков, Р.С. Пасіка, І.В. Димарецький, Б.М. Шамрай, О.С. Саєнко, В.М. Хоміцький // За заг. ред. І.В. Толока. Київ : Видавництво Ліра-К, 2023. – 128 с.

ISBN 978-617-520-532-7

Довідник містить коротку характеристику та довідкову інформацію про найважливіші чинні нормативно – правові акти та угоди, що регулюють міжнародне співробітництво у воєнній сфері України.

Довідник призначений для військовослужбовців і працівників, які беруть участь в організації навчального процесу, а також курсантів, студентів, слухачів, ад'юнтів, які вивчають дисципліни “Основи військового права”, “Правова робота в Збройних Силах України”, “Військова адміністрація”.

Нормативні акти впорядковані за юридичною силою (ієрархією) і датою їх прийняття та можуть бути корисними студентам, які навчаються за програмою підготовки офіцерів запасу та практикуючим юристам, які спеціалізуються в галузі міжнародного права та розвивають позицію становлення права воєнної сфери як галузі права.

УДК 341.1/8+355(035)

ISBN 978-617-520-532-7

© Колектив авторів, 2023

© Видавництво Ліра-К, 2023

ЗМІСТ

Передмова	4
РОЗДІЛ I. Нормативно-правові акти, що регулюють міжнародне співробітництво у воєнній сфері України.....	8
РОЗДІЛ II. Ратифіковані та затвердженні угоди, що регулюють міжнародне співробітництво у воєнній сфері України.....	11
РОЗДІЛ III. Міжнародні договори України міжвідомчого характеру, що регулюють міжнародне співробітництво у воєнній сфері України.....	19
РОЗДІЛ IV. Міжнародні угоди з контрагентами (алфавітний покажчик)	41
Список використаних джерел	82

ПЕРЕДМОВА

Передмова

Сьогодні, в умовах війни, коли Україна стикнулася з новими видами загроз, зміцнення міжнародного співробітництва, повинно посилюватися для забезпечення національних інтересів у зовнішньополітичній та воєнній сферах згідно із законодавством України та нормами міжнародного права.

Основним напрямком міжнародно-правового співробітництва України є співпраця у воєнній сфері. Це зумовлено тим, що в умовах війни воєнне співробітництво разом з іншими напрямами співробітництва здатне сприяти успішному вирішенню низки проблем. Також міжнародне співробітництво України у воєнній сфері сприяє підвищенню міжнародного авторитету нашої держави.

Головна роль в регулюванні укладення та реалізації договорів належить національному праву держав. Основні положення містяться в конституційному праві. Більш детальні норми формуються у підзаконних нормативних актах та у судовій практиці. У конституціях багатьох держав проявляються тенденції до закріплення пріоритету ратифікованих договорів по відношенню до внутрішніх законів. У деяких державах, наприклад в Іспанії та Туреччині, прийняті спеціальні закони про договори. В Україні прийнято Закон України «Про міжнародні договори України» від 29 червня 2004 року, який встановлює порядок укладення, виконання та припинення дії міжнародних договорів України з метою належного забезпечення національних інтересів, здійснення цілей, завдань і принципів зовнішньої політики України, закріплених у Конституції України та законодавстві України[14].

Міжнародні договори є джерелом міжнародного права. В Україні чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства і застосовуються у порядку, передбаченому для норм національного законодавства. Якщо міжнародним

договором України, який набрав чинності в установленому порядку, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені у відповідному акті законодавства України, то застосовуються правила міжнародного договору (ст.19 Закону України «Про міжнародні договори України»).

Договірні відносини міжнародних організацій регулюються їх засновницьким актами, а також договорами, що приймаються на їх основі, які надають їм особливий статус. У статті 5 Віденської конвенції про право міжнародних договорів 1969 року зазначається, що вона застосовується до будь-якого договору, який є установчим актом міжнародної організації і до будь-якого договору, прийнятого в рамках міжнародної організації, без шкоди для відповідних правил цієї організації.

Однією із найстаріших галузей міжнародного права є право міжнародних договорів.

Дана галузь міжнародного права характеризується специфічним об'єктом регулювання та надзвичайно важливими функціями.

Найбільш важливими універсальними конвенціями, що регулюють відносини у зв'язку з укладанням і застосуванням міжнародних договорів є: Віденська конвенція про право міжнародних договорів 1969 року, Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо договорів 1978 року.

Слід вказати, що вагоме місце в регулюванні укладання та реалізації міжнародного договору належить національному праву.

Статтею 26 (*Pacta sunt servanda*) Віденської конвенції про право міжнародних договорів закріплено, що кожен чинний договір є обов'язковим для його учасників і повинен добросовісно виконуватись.

Немає жодної галузі міжнародного права, становлення та розвиток якої не пов'язані з договорами.

Складовою зовнішніх відносин України, які здійснюються в рамках реалізації державної політики для забезпечення національних інтересів у зовнішньополітичній сфері, сфері оборони та воєнній сфері згідно з законодавством України та нормами міжнародного права – є міжнародне співробітництво.

Механізм організації та здійснення міжнародного співробітництва Міністерством оборони з відповідними органами іноземних держав і міжнародними організаціями за воєнно-політичним, військово-технічним, військовим та іншими напрямками визначає Інструкція з організації та здійснення міжнародного співробітництва в системі Міністерства оборони України[320].

Міжнародне співробітництво в системі Міноборони реалізується для захисту національних інтересів у сфері оборони та воєнній сфері з метою запобігання збройній агресії, зміцнення обороноздатності України, посилення спроможностей та нарощування боєздатності Збройних Сил шляхом установа, підтримання і розвитку зв'язків з відповідними органами іноземних держав, міжнародними організаціями та іншими іноземними партнерами.

Укладення міжнародних договорів у військово-технічній сфері та зовнішньоекономічних договорів (контрактів) щодо закупівлі озброєння та військової техніки за імпортом, реалізація домовленостей за міжнародними договорами та зовнішньоекономічними договорами (контрактами) у військово-технічній сфері в Україні та за кордоном є одним з основних напрямів міжнародного співробітництва в системі Міноборони.

Міжнародні договори є елементом планування міжнародного співробітництва.

Чинні міжнародні договори України підлягають сумлінному дотриманню Україною відповідно до норм міжнародного права.

Ратифікація, затвердження, прийняття, приєднання є формою надання згоди України на обов'язковість для неї міжнародного договору, залежно від конкретного випадку

Чинні міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства і застосовуються у порядку, передбаченому для норм національного законодавства[14].

Метою цього Довідника є надання базової інформації зацікавленим особам про чинні міжнародно-правові нормативно-правові акти, договори та угоди України, що регулюють міжнародне співробітництво у воєнній сфері України.

Інформація подається у довідниковій формі і містить основну інформацію про кожен міжнародно-правовий акт. Нормативні акти, договори та угоди впорядковані за юридичною силою (ієрархією) і датою їх прийняття. Окремим розділом, в алфавітному порядку, висвітлено міжнародні угоди з контрагентами.

РОЗДІЛ І.

Нормативно-правові акти, що регулюють міжнародне співробітництво у війсьній сфері України

1. Стратегія розвитку оборонно-промислового комплексу України, затверджена Указом Президента України від 20 серпня 2021 року № 372/2021¹

2. Стратегія комунікації з питань євроатлантичної інтеграції України на період до 2025 року, затверджена Указом Президента України від 11 серпня 2021 року № 348/2021²

3. Указ Президента України “Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 червня 2021 року «Про невідкладні заходи щодо поглиблення інтеграції України до Організації Північноатлантичного договору»”³

4. Стратегія війсьної безпеки України, затверджена Указом Президента України від 25 березня 2021 року № 121/2021⁴

5. Стратегія деокупації та реінтеграції тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, затверджена Указом Президента України від 24 березня 2021 року № 117/2021⁵

6. Закон України “Про розвідку”, від 17 вересня 2020 року № 912-IX⁶

7. Стратегія національної безпеки України, затверджена Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020⁷

8. Закон України “Про національну безпеку України” від 21 червня 2018 року № 2469-VIII⁸

9. Інструкція з підготовки та застосування національних контингентів, національного персоналу в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки, затверджена Наказом Міністерства оборони України 18.01.2016 № 23⁹

10. Закон України “Про правовий режим воєнного стану” від 12 травня 2015 року № 389-VIII¹⁰

11. Закон України “Про засади внутрішньої і зовнішньої політики” від 1 липня 2010 року № 2411-VI¹¹

12. Стратегія міжнародної миротворчої діяльності України, затверджена Указом Президента України від 15 червня 2009 року N 435/2009¹²

13. “Про розмежування повноважень центральних органів виконавчої влади у сфері військово-технічного співробітництва з іноземними державами”, Указ Президента України від 30.11.2004 № 276/2002¹³

14. Закон України “Про міжнародні договори України” від 29 червня 2004 року № 1906-IV¹⁴

15. Закон України “Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання” від 20.02.2003 № 549-IV¹⁵

16. Закон України “Про правовий режим надзвичайного стану” від 16 березня 2000 року № 1550-III¹⁶

17. Закон України “Про порядок направлення підрозділів Збройних Сил України до інших держав” від 02.03.2000 № 1518-III¹⁷

18. Закон України “Про участь України в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки” від 23 квітня 1999 року № 613-XIV¹⁸

19. “Про заходи щодо вдосконалення військово-технічного співробітництва України з іноземними державами”, Указ Президента України від 21.04.1999 № 422/99¹⁹

20. Конституція України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року²⁰

21. Закон України “Про приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 1 липня 1968 року” від 16 листопада 1994 року N 248/94-ВР²¹

22. Закон України “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію” від 21.10.1993 № 3543-XII²²

23. Закон України “Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей” від 20 грудня 1991 року № 2011-XII²³

24. Закон України “Про Збройні Сили України” від 6 грудня 1991 року № 1934-XII²⁴

25. Закон України “Про оборону України” від 06 грудня 1991р. № 1932-ХІІ²⁵.

26. Постанова Верховної Ради Української РСР “Про проголошення незалежності України” від 24 серпня 1991 року № 1427-ХІІ²⁶

27. Постанова Верховної Ради України “Про військові формування на Україні” від 24 серпня 1991 року N 1431-ХІІ²⁷

28. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16 квітня 1991 року № 959-ХІІ²⁸

29. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року № 55-ХІІ²⁹

30. Статут Організації Об’єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду ООН: міжнародний документ від 26.06.1945³⁰

31. Північноатлантичний договір: міжнародний документ від 04.04.1945³¹

РОЗДІЛ II.

Ратифіковані та затвердженні угоди, що регулюють міжнародне співробітництво у военній сфері України

1. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Королівства Саудівська Аравія про співробітництво в оборонній сфері від 05.02.2020³²

2. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Турецької Республіки про військово-фінансове співробітництво від 03.02.2020³³

3. Угода між Урядом України та Урядом Французької Республіки щодо офіційної підтримки у створенні єдиної системи авіаційної безпеки та цивільного захисту в Україні від 29.05.2018³⁴

4. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Держави Катар про військово-технічне співробітництво від 20.03.2018³⁵

5. Протокол між Кабінетом Міністрів України та Урядом Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії про внесення змін до Меморандуму про взаєморозуміння між Кабінетом Міністрів України та Урядом Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії щодо обміну та взаємної охорони інформації з обмеженим доступом у сфері оборони від 20.02.2018³⁶

6. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Турецької Республіки про військово-фінансове співробітництво від 20.12.2017³⁷

7. Угода між Урядом Литовської Республіки, Урядом Республіки Польща та Кабінетом Міністрів України про внесення змін до Угоди між Урядом Литовської Республіки, Урядом Республіки Польща та Кабінетом Міністрів України стосовно створення спільної військової частини від 05.10.2017³⁸

8. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Турецької Республіки про військово-фінансове співробітництво від 30.12.2016³⁹

9. Генеральна угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Польща про співробітництво у сфері оборони від 02.12.2016⁴⁰

10. Угода між Урядом України та організацією НАТО з підтримки та постачання про партнерство з підтримки спільного управління предметами постачання від 01.12.2016⁴¹

11. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Індонезія про співробітництво в оборонній галузі від 05.08.2016⁴²

12. Протокол між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Польща про внесення змін до Угоди між Урядом України та Урядом Республіки Польща про взаємні поставки озброєння, військової техніки та надання послуг у військово-технічній галузі, підписаної 10 жовтня 1996 року в м. Київ від 09.07.2016⁴³

13. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Румунії стосовно співробітництва у сфері військових перевезень від 21.04.2016⁴⁴

14. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Сенегал про військово-технічне співробітництво від 24.03.2016⁴⁵

15. Меморандум про домовленість між Урядом України та Організацією НАТО із зв'язку та інформації, яка представлена Генеральним менеджером Агенції НАТО із зв'язку та інформації стосовно співробітництва з питань консультацій, управління, зв'язку, розвідки, спостереження та рекогносцировки в рамках програми НАТО "Партнерство заради миру" від 24.04.2015⁴⁶

16. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Об'єднаних Арабських Еміратів про військово-технічне співробітництво від 24.02.2015⁴⁷

17. Угода між Україною та Європейським Союзом щодо статусу Консультативної місії Європейського союзу з реформування сектору цивільної безпеки України (КМЄС в Україні) від 17.11.2014⁴⁸

18. Угода між Урядом Литовської Республіки, Урядом Республіки Польща та Кабінетом Міністрів України стосовно створення спільної військової частини від 19.09.2014⁴⁹

19. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 07.06.2014⁵⁰

20. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Румунії про заходи зміцнення довіри і безпеки від 10.03.2014⁵¹

21. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Чеської Республіки про військові поховання від 21.10.2013⁵²

22. Імплементативна угода між Кабінетом Міністрів України та Організацією НАТО з підтримки (ОНП) про PerezaxoponeHHя pадиоактивних відходів, що утворилися внаслідок виконання військових програм колишнього СРСР в Україні від 18.09.2013⁵³

23. Угода (у формі обміну листами) між Україною та Організацією Північноатлантичного договору про участь України в операції “Океанський Щит” від 22.02.2013⁵⁴

24. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Італійської Республіки про перевезення військових вантажів та персоналу через територію України у зв’язку з участю Збройних Сил Італійської Республіки у Міжнародних силах сприяння безпеці в Ісламській Республіці Афганістан від 21.02.2013⁵⁵

25. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Індія про співробітництво у сфері оборони від 10.12.2012⁵⁶

26. Угода між Урядом України та Урядом Королівства Таїланд про співробітництво у сфері оборони від 12.10.2012⁵⁷

27. Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Російської Федерації про взаємодію з питань попередження надзвичайних ситуацій, пожеж і ліквідації їх наслідків у населених пунктах, в яких розташовано об’єкти Чорноморського флоту Російської Федерації на території України від 12.07.2012⁵⁸

28. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Російської Федерації про співробітництво в галузі авіаційного пошуку і рятування від 12.07.2012⁵⁹

29. Угода між Урядом України та Урядом Японії про співробітництво у сфері поліпшення післяварійного реагування

на надзвичайні ситуації на атомних електростанціях від 18.04.2012⁶⁰

30. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Сербія про співробітництво у сфері оборони від 10.11.2011⁶¹

31. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Кіпр про співпрацю у сфері оборони від 04.07.2011⁶²

32. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Словацької Республіки про військові поховання від 17.06.2011⁶³

33. Меморандум про взаєморозуміння між Кабінетом Міністрів України та Урядом Його Величності Султана і Янг Ді-Пертуана Брунею Даруссаламу стосовно співробітництва у сфері оборони від 30.03.2011⁶⁴

34. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Перу про військово-технічне співробітництво від 17.02.2011⁶⁵

35. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Російської Федерації про взаємодію при проведенні інспекційних заходів у місцях дислокації військових формувань Чорноморського флоту Російської Федерації на території України за Договором про звичайні збройні сили в Європі від 19 листопада 1990 року, Віденським документом 1999 року переговорів з заходів зміцнення довіри і безпеки та Договором з відкритого неба від 24 березня 1992 року від 26.11.2010⁶⁶

36. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Демократичної Соціалістичної Республіки Шрі-Ланка про військово-технічне співробітництво від 30.06.2010⁶⁷

37. Угода між Україною та Португальською Республікою про військове співробітництво від 24.06.2008⁶⁸

38. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Алжирської Народної Демократичної Республіки про військово-технічне співробітництво від 08.04.2008⁶⁹

39. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Італійської Республіки про військово-технічне співробітництво⁷⁰

39. Меморандум про взаєморозуміння між Кабінетом Міністрів України та Урядом Малайзії про двостороннє співробітництво в оборонній галузі від 20.03.2007⁷¹

40. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Турецької Республіки про оборонно-промислове співробітництво від 17.01.2007⁷²

41. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Російської Федерації про взаємну охорону прав на результати інтелектуальної діяльності, що використовуються та отримані в ході двостороннього військово-технічного співробітництва від 22.12.2006⁷³

42. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Корея щодо співробітництва у сфері оборонної промисловості та матеріально-технічного забезпечення від 18.12.2006⁷⁴

43. Меморандум про взаєморозуміння стосовно співробітництва у військовій та оборонно-промисловій галузях між Кабінетом Міністрів України та Урядом Ісламської Республіки Пакистан від 01.11.2006⁷⁵

44. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина про перевезення військових вантажів та персоналу через територію України від 12.07.2006⁷⁶

45. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Чеської Республіки про співробітництво в галузі оборонної промисловості від 17.02.2006⁷⁷

46. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Угорської Республіки про військово-технічне співробітництво від 20.01.2006⁷⁸

47. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Казахстан про військово-технічне співробітництво від 18.11.2005⁷⁹

48. Угода між Європейським Союзом і Україною про визначення загальної схеми участі України в операціях Європейського Союзу із врегулювання криз від 13.06.2005⁸⁰

49. Угода (у формі обміну листами) між Україною та Організацією Північноатлантичного договору про участь України у військово-морських операціях на Середземному морі в рамках операції “Активні зусилля” (ОАЗ) від 21.04.2005⁸¹

50. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Екваторіальна Гвінея про військово-технічне співробітництво від 17.09.2004⁸²

51. Меморандум про взаєморозуміння між Кабінетом Міністрів України та Урядом Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії щодо обміну та взаємної охорони